

Kratek odmor nam je dal novega elana za točko Razno. O domači strani našega društva sta spregovorila Urban Červek in Klemen Koselj ter nas presenetila z novico, da se vendarle nekaj premika. Ali se tudi vrti, lahko ocenite sami ob prebiranju prispevka na naslednjih straneh.

Natančnejših informacij o mladinskih raziskovalnih taborih žal še ni, znane so le okvirne lokacije in datumi. Tako se bo že tradicionalni pomladni društveni tabor odvijal v okolici Dramelj, predvidoma med 22. in 24. majem, Mladinski biološki raziskovalni tabor se bo godil konec junija v okolici Ribnice, Raziskovalni tabor študentov biologije pa se bo odvijal med 22. julijem in 01. avgustom v Šempasu blizu Nove Gorice. Popolnejše informacije bomo seveda pravočasno posredovali, zainteresiranim pa naj ne bo odveč nekoliko podrezati in preveriti najnovejšega na sedežu društva.

Govorili smo seveda tudi o III. Simpoziju dežel Alpe-Adria, ki se bo tokrat odvijal na Hrvaškem, v narodnem parku Paklenica. Nekaj informacij ste nekateri dobili po pošti, več pa jih lahko najdete na naslednjih straneh.

Kljub izdaji publikacije Atlas kačjih pastirjev Slovenije (Odonata) z Rdečim seznamom je vodja projekta Mladen Kotarac povedal, da smo s tem prestopili le nekaj stopnic na stopnišču poznavanja razširjenosti in biologije kačjih pastirjev v Sloveniji. Vsi smo se strinjali, da je smiselno, da na projektu gradimo tudi v prihodnje. Podatki, doslej zbrani v podatkovnem skladišču so na voljo vsem članom društva, hkrati pa željno čakajo, da se jim v naslednjih letih pridruži sveža armada novih...

Dodobra utrujene nas je z naravoslovnim predavanjem razveselil dr. Tomi Trilar. Ob krasnih posnetkih nas je popeljal v čudovito naravo in ptičji svet Dojranskega jezera, katerega usoda pa žal ni nič kaj rožnata... Najvztrajnejšim je preostalo le, da svoje ogorčenje nad človekovim uničevanjem narave pogasimo s hladnim pivom, ob katerem smo novim organom Slovenskega odonatološkega društva nazdravljali pozno v noč...

(P. P. & M. B.)

NEKAJ ZAKLJUČNIH BESED O AKCIJI: RASTLINA, ŽIVAL IN BIOTOP LETA 1997

Tretji razpis pod krovnim naslovom "Rastlina, žival in biotop leta" smo v letu 1997 organizirali Slovenski sklad za naravo, Prirodoslovno

društvo Slovenije in Slovensko odonatološko društvo, posvečen pa je bil ločkom, kačjim pastirjem iz družine ploščcev ter stoječim vodam umetnega nastanka kot njihovim življenjskim prostorom. Tako je predstavnikom družine Libellulidae pripadel laskavi naziv "Žival leta 1997", kačji pastirji, Slovensko odonatološko društvo in naše aktivnosti pa so se imeli priložnost kar nekajkrat predstaviti na straneh revije *Proteus*, v zloženki namenjeni predstavitvi akcije ter na svečani prireditvi ob Dnevu naravoslovcev, ko so bili razglašeni rezultati razpisa.

Preden povemo več o rezultatih razpisa se spomnimo predlogov dejavnosti, ki naj bi jih mladi naravoslovci izvajali v naravi, objavljenih v reviji *Proteus* 59(9-10): 402.

2) ŽIVALI - KAČJI PASTIRJI IZ DRUŽINE PLOŠČCEV:

- živali ne lovite, ampak jih opazujte, fotografirajte, snemajte ali rišite;
- ugotavljajte, kaj je življenjski prostor kačjih pastirjev; opazujte njihovo dnevno aktivnost, hranjenje, parjenje, odlaganje jajc, počitek;
- poiščite in opazujte razvojne stadije kačjih pastirjev in primerjajte razliko med življenjem ličinke in odrasle živali;
- opazujte življenje kačjih pastirjev v različnih letnih časih: kdaj se pojavijo, kdaj se razmnožujejo, kdaj izginejo, če prezimijo - kje in kako;
- poizvedujte za ljudskimi imeni; ali pripisujejo kačjim pastirjem kakšne posebne lastnosti;
- seznanite se z dejavnostjo Slovenskega odonatološkega društva (glej vabilo na strokovne izlete v različnih krajih Slovenije, ki je objavljeno v tej številki *Proteusa*!).

Rezultati akcije Rastlina, žival in biotop leta 1997 so bili razglašeni na tradicionalni prireditvi Dan naravoslovcev, ki sta jo 19. decembra pripravila Prirodoslovno društvo Slovenije in Slovenski sklad za naravo ob podpori Ministrstva za okolje in prostor. Odziv je bil dokaj uspešen saj je prirediteljem poslalo svoja dela 20 osnovnih šol, en posameznik in celo dva otroška vrtca. Komisija organizatorjev v sestavi Minka Vičar, mag. Andrej Seliškar, Stane Peterlin in Matjaž Bedjanič je pregledala prispela dela, njihove ugotovitve - objavljene v reviji *Proteus* 60(5): 194 - pa povzemamo v naslednjih vrsticah:

Prispela dela so večinoma ustrezala razpisnim pogojem. Tudi tokrat so udeleženci pri zasnovi nalog uporabili veliko izvirnosti, uporabili so različne pristope in dostikrat uspešno povezovali šolsko delo z lastnim delom na terenu. Nekatere šole so bile morda v ugodnejših razmerah za delo, ker imajo v bližini primernejše življenjske prostore za tiste rastline in živali, ki jim je bil namenjen ta razpis. Morda je bil to vzrok za slabšo udeležbo

mestnih šol. Kot pri obeh prejšnjih razpisih je bilo tudi tokrat opaziti, kako pomembna je vloga naravoslovnega mentorja, nič manj pa tudi podpora šolskega vodstva in sodelovanje mentorjev z drugih naravoslovnih in družboslovnih področij. Zato so organizatorji vsem udeležencem izrekli priznanje, vsi sodelujoči na razpisu pa so na prireditvi dobili pisno potrdilo o sodelovanju, ki ga je krasila čudovita risba modrega bleščavca. Podeljene so bile tudi posebne nagrade, ki jo je za izdelke na temo kačji pastirji prejela osnovna šola Ivan Tavčar iz Gorenje vasi. Učenci so pod vodstvom mentorice Irene Selak pripravili vsebinsko zanimivo poročilo ter na izviren način stkali naravoslovje z ljudskim izročilom, čemur so dodale posebno privlačnost čipke z motivi kačjih pastirjev. Za trud in vzpodbudo so prejeli priznanje ter publikacijo Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom...

Za konec pogledjmo na akcijo, našo dejavnost in pojavljanje v javnosti še s kronološke plati. Razpis za akcijo Rastlina, žival in biotop leta 1997 je bil objavljen v reviji *Proteus* 59(7): 290, na isti strani pa hkrati tudi vabilo na dve delavnici za določanje odraslih kačjih pastirjev, njihovih ličink in levov. V aprilski številki revije (*Proteus* 59(8): 387-389, 399) je bil kot žival meseca predstavljen prisojni zimnik, ob koncu meseca pa ga je Matjaž Bedjanič še enkrat postavil na ogled s predavanjem v Zoološkem vrtu mesta Ljubljane. V naslednji dvojni številki revije *Proteus* so bili predstavljeni predlogi dejavnosti, ki naj bi jih mladi naravoslovci izvajali v naravi (*Proteus* 59(9-10): 402), na naslednjih straneh (*Proteus* 59(9-10): 444) pa še vabilo na tri poletne naravoslovne izlete, o katerih ste lahko več prebrali v tudi biltenu *Erjavecja* 4: 3-5. Oktobra je bil objavljen poziv o izteku akcije ter podan rok za oddajo prispevkov (*Proteus* 60(2): 50), rezultati razpisa, ki smo ga v krajši obliki povzeli v prejšnjem odstavku, pa so bili objavljeni v reviji *Proteus* 60(5): 194. Poleg tega so bili kačji pastirji predstavljeni v zloženki, ki je bila izdana ob Dnevih slovenskega izobraževanja v začetku maja in poslana na šole širom po Sloveniji. V naravoslovni čitalnici Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani so bili nekaj mesecev razstavljenilični panoji z vsebino in nameni akcije, kjer tudi kačji pastirji in naše društvo seveda niso manjkali. Povejmo še, da je bilo Slovensko odonatološko društvo večkrat omenjeno tudi na svečani prireditvi ob Dnevu naravoslovcev, kjer je Mladen Kotarac predstavil kačje pastirje kot pomemben delček biotske raznovrstnosti Slovenije.

Za konec nam preostane le, da se Slovenskemu skladu za naravo in Prirodoslovnemu društvu Slovenije zahvalimo za sodelovanje in jima v letu 1998 zaželimo uspešno akcijo. Pri tem seveda ne smemo pozabiti

sodelujočega društva Societas herpetologica slovenica, ki bo letos kot "Žival leta" promoviralo našega črnorumenega znanca - navadnega močerada...

(M. B.)

BLOŠKA PLANOTA

MOČVIRNI BISER NOTRANJSKE

Spodobi se in pravično je, da se, predno povemo več o rezultatih projekta: Bloška planota - močvirni biser Notranjske, na kratko spomnimo ciljev, ki smo si jih zadali junija 1997. V predstavitvi projekta, na osnovi katere nam je bila dodeljena finančna podpora Regionalnega centra za okolje za srednjo in vzhodno Evropo smo naše cilje razdelili po naslednjih sklopih:

- prvi cilj prve faze našega projekta je dopolniti podatke o razširjenosti rastlinskih in živalskih vrst na Bloški planoti.
- načrtujemo izdajo zloženke: Bloška Planota - močvirni biser Notranjske, v kateri bomo predstavili naravne znamenitosti in zanimivosti tega predela Slovenije.
- s pomočjo zloženke bomo vplivali na naravovarstveno zavest domačinov, tako da bodo sami lahko z malo truda veliko prispevali k ohranitvi tega območja.
- ob zaključku prve faze projekta bomo predstavili zloženko ob naravovarstvenem predavanju lokalnemu prebivalstvu
- zbrane podatke o rastlinskem in živalskem svetu bomo uredili v podatkovnem skladišču, podali pa bomo tudi strokovne podlage za vključitev Bloške Planote v Notranjski regijski park.

V zloženki Bloška planota - močvirni biser Notranjske, s katero smo zaključili prvo fazo istoimenskega projekta, smo predstavili naravne znamenitosti in zanimivosti tega prelepega kotička Notranjske. Razvoj dogodkov je pač hotel tako, da smo v končni fazi kar za dvakrat povečali prvotno načrtovano naklado zloženke - pristali smo pri 4400 izvodih. Spričo obilice gradiva smo bili prav tako "prisiljeni" povečati format in napraviti publikacijo nekoliko bolj pisano, kar se nam je seveda bogato obrestovalo pri stroških tiska zloženke; le-ti so se precej povečali. Kakorkoli že, zloženka je bila razdeljena vsem gospodinjstvom na Bloški planoti, lokalnemu